

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Additio Ad Qvæstiones Selectas in 1. 2. S. Thom. olim
impressas**

Requesenius, Josephus M.

Romæ, 1675

An pueri decedentes sine baptismo torqueantur pœna sensus in inferno.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38791

*An Pueri decedentes sine Baptismo, ter-
queantur pœna sensus in Inferno.*

2 **A**ffirmant quamplurimi ex Pa-
tribus, & Scholasticis, quos
nouissimè recenset, ac sequitur Hen-
ricus de Noris in Vindicijs Augusti-
nianis cap. 3. §. 5. versu *nusquam noui,*
vbi referens primo loco Censuras,
quas nonnulli inurunt Augustino,
eiusque sectatoribus, asserentibus
Pueros sacris vndis inexpiatos puni-
ri in inferis pœna sensus, dum illos
appellant Puerorum tortores, subdit
mordere etiam Augustinum teste
Hauzerio tom. 2. Anatom. Augusti-
nianæ colum. 765. exemplo Militum
inuadentium hostes his verbis, *sicuti*
Equites armati, dum inuebuntur in
hostes, solent eodem impetu obuios etiam
Pueros inermes conculcare, ita & Bea-
tus Augustinus persequendo Pelagia-
nos, videtur quibusdam, quasi præ fer-
vore pugnandi, minus etiam Paruulis
illis pepercisse. Secundo loco pergit
in defensionem Augustini, se Augu-
sti-

Paruulorum. 3

stiniane Schola gratum facturum, si
Sanctum Patrem omni excessuum sus-
spicione liberauerit, simulque ostende-
rit, eundem Catholica Ecclesia proba-
tum dogma, communem antiquorum
Patrum, ac se ipso dignam sententiam
docuisse, contra verò Scholasticorum
plerosque in opiniones quasdam de In-
fantium pœnis descendisse, quæ Pontifi-
cum Romanorum, Synodorum, ac Pa-
trum statutis planè aduersantur.

3 Ego à Censuris, & Scommatis
in scribendo semper alienus, cum in
litterario certamine Doctorum arma,
non sint conuicia, sed rationes, duo
in hac controuersia breuiter assero.
Et primo quidem S. Augustinum af-
firmasse infantes sine baptismo de-
functos mitti in gehennam, sed du-
bitasse, num patiantur pœnam sen-
sus, quam patiuntur adulti, ac nun-
quam hoc dubium deposuisse, ac re-
tractasse; ideoque distinguens ge-
hennam, seu locum pœnæ sensibilis
ab ipsa pœna sensibili, tribuit pri-
mum pueris, non vero secundum;
quod hic solummodo inquirimus. Pri-

ma huius assertionis pars probatur ex lib. 3. de lib. arb. cap. 23. vbi hanc refert, ac soluit obiectionem. *Obijci, inquit, solet ab imperitis quedam calumnia de mortibus paruulorum, ac de quibusdam cruciatibus corporis, quibus eos videmus affligi: Dicunt enim qualis in futuro iudicio deputabitur, cui nec inter iustos locus est, quoniam nihil rectè fecit, neque inter malos, quoniam nihil peccauit; Quibus respondetur ad vniuersitatis complexum, ac totius creaturae, vel per locos, vel per tempora ordinatissimam connexionem, non posse superfluo creare qualemcumque hominem, vbi folium arborium nullum superfluo creatur; Sed sanè superfluo queri de meritis eius, qui nihil meruerit. Non enim metuendum est, ne vita esse potuerit media, inter rectè factum, atque peccatum, & sententia iudicis media esse non possit, inter præmium, & supplicium. Hinc liquet Augustinum, ex hoc antecedenti, vita potest esse media inter rectè factum, atque peccatum, intulisse hanc consequentiam, ergo sententia iudicis potest esse media*

inter præmium, & supplicium, ac proinde puer, qui nec rectè, nec malè fecit, habebit sententiam mediam, qua excludatur à præmio, ac supplicio; non quocumque, sed debito ijs, qui rectè, vel malè operati sunt, vt obseruat Bellarminus lib. 6. de amissione grat. & statu peccati cap. 4. inquiens, *in his verbis non tribuit paruulis medium locum inter Cælum, & infernum, sed mediam sententiam inter præmium, quod debetur ijs, qui propria voluntate boni aliquid meruerunt, & supplicium, quod ijs debetur, qui propria voluntate pœnam sibi ipsi pepererunt. Quare paruuli sine baptismo decedentes non carebunt supplicio, communi peccato originali, & actuali, quibus amittitur gratia Dei, quæ pœna est carentia visionis Diuinæ, sed liberi erunt ea pœna, quæ propria est peccati actualis, quæ pœna ignis, siue sensus appellatur.*

4 Secunda item pars patet, quia nullibi legitur huius propositionis retractatio, vt adnotat Bellarminus citatus his verbis: *Nusquam Augsti-*

nus hanc sententiam, quod legerim, retractavit, nec lib. 1. retract. cap. 9. ubi diligenter examinat hos libros, neque in epist. 28. ad Hieronymum, ubi disputat de parte quadam huius cap. 23. in quo habentur verba supracitata.

5 Dices licet Augustinus in libro de lib. arb. occasionem dubitandi dederit, non ideo dubitavit, dum non ex proprio sensu ea scripsit, sed ad reiiciendum, quæ de pœnis infantium, ac de duabus naturis malorum, ac bonorum Auctoribus, Manichæi sentiebant, ut ait de bono perseuer. cap. 12. Ita Henricus §. 5. versu optime indicasse arbitror, per hæc verba. S. Doctor de bono perseu. cap. 12. etiamsi de pœnis paruulorum dubitasset, nemo ait, ut opinor, esset tam iniustus, atque inuidus, qui me proficere prohiberet, atque in hac dubitatione remanendum mihi esse indicaret. Sed non oportere credi, se de ea re dubitasse, sed quod Manichæi quidquid de pœnis infantium sentiretur, reiiciendi erant, ne duarum naturarum, nempe mali, bonique permixtio crederetur, & concludit, absit, ut

ut causam paruulorum sic relinquamus, ut esse nobis dicamus incertum, virum in Christo regenerati, si moriantur paruuli, transeant in eternam salutem, non regenerati autem transeant in mortem secundam. itaque S. Doctor ideo non retractauit, quod olim docuerat de pœnis paruulorum, quia de vjsdem non dubitauerat.

6 Sed hæc solutio non est ad mentem Augustini, qui cap. 12. de bono perfeu. tantummodo docet, se non dubitasse de loco, & pœna paruulorum, nempe quod sint in inferno, & patiantur pœnam ex peccato contracto in Adamo, quâ ratione sufficienter refellit errorem Manichæorum, de duplici natura boni, & mali, quem in lib. de lib. arb. refellendum susceperat, dubitasse tamen de qualitate sententiæ, ac specie pœnæ, an scilicet sit pœna sensus, an communis peccato originali, & actuali, quæ est carentia visionis; cum enim de duobus poterat esse dubius, & incertus, primo de substantia pœnæ, ac sententiæ Iudicis contra non rege-

neratos ; secundo de specie , & qualitate eiusdem pœnæ , ac sententiæ , & affirmat se non manere incertum de primo, hoc est, *quod non regenerati transeant in mortem secundam* , reticens de incertitudine secundi , seu non declarans per quam sententiam, & cum qua specie pœnæ fiat hic transitus , ostendit posceto de hoc secundo priorem dubitationem , & incertitudinem à se non amouisse, alioquin , sicut declarauit substantiam ? ita & speciem pœnæ declarasset, cum nulla esset ratio declarandi primum, ac reticendi secundum ? Clarius. sententia duplici modo potest esse media inter præmium, & supplicium, primo absolute , ita vt excludat vtrumque, & secundum hanc acceptionem, dicit se non esse incertum , sed certum , quod non detur sententia media circa pueros , quos Deus reos dignos pœnæ in scripturis pronunciat ; secundo respectiue , vt sit media inter præmium, & supplicium, non quodlibet, sed debitum bene, vel male operanti, & in hac acceptione,

du-

dubitauit Augustinus, nec dubium deposuit, an sub eadem sententia, definiente speciem pœnæ sensus comprehendantur paruuli.

7 Eamdem dubitationem apertius indicauit lib 5. contra Iulianum, cap. 8. vbi sic habet, non dico paruulos sine Christi baptismo morientes tanta pœna esse plectendos, vt eos non nasci potius expediret: & infra, quis dubitauerit paruulos non baptizatos in damnatione omnium leuissima futuros? quæ, qualis, & quanta erit, quamuis definire non possim, non tamen audeo dicere, quod eis, vt nulli essent, quam vt ibi essent, potius expediret. Quæ verba expendens Bellarm. dicto lib. 6. cap. 4. inquit, ex hoc loco habemus, primum, non fuisse ausum S. Augustinum pronunciare de paruulis morientibus sine baptismo sententiam illam Domini, melius erat ei, si natus non fuisset homo ille, cum tamen ea sententia de illis omnibus pronunciarî posse videatur, qui sempiterno igne in gehenna cruciantur. Deinde intelligimus, nunquam affirmare voluisse paruulos

in specie torqueri pœna sensus, sed tantum in genere pœnam aliquam sustinere; non enim dicit solum se definire non posse, quanta sit ea pœna, quod referri potuisset ad solam magnitudinem, sed ait, *quæ, qualis, & quanta sit*, definire non possum. Nec textui quadrat expositio Henrici cap. 3. §. 5. ver. hic tamen advertendum est, ubi ait, Augustinus ibi non recusat definire genus pœnæ, nec speciem, nempe an sint in igne, & an ibi solummodo calefiant, vel vstulentur, sed tantum, quo gradu vel intensione caloris, pueri torqueantur. Nec inquam quadrat, quia verba, *quæ, qualis; & quanta*, non solum gradum, & magnitudinem, sed speciem pœnæ distinguunt, licet enim particula, *qualis*, significet intentionem, vel gradum, & *quanta*, magnitudinem, attamen particula, *quæ*, speciem pœnæ designat, aliter non distingueretur ab alijs duabus particulis, & consequenter cum de ijs omnibus dicat Augustinus se nil posse definire, utique remanet dubius de singulis.

Sed

8 Sed lubet aliam de dubia Augustini mente confirmationem afferre; scribens enim ep. 28. ad Hieronymum duo ab eo quærit, vnum quo pacto in hac, vel altera vita patiantur pueri, qui nil mali egerunt, dic, ait; *queso, tot animarum millia, que in mortibus paruulorum, sine indulgentia Christiani Sacramenti, de corporibus exeunt, qua æquitate damnantur, nullo suo præcedente peccato, & infra, cum ad pœnas ventum est paruulorum, magnis coarctor angustijs, nec quid respondeam, prorsus inuenio, demonstrandum est, quomodo sine vlla sua mala causa, iuste patiantur.* In qua prima petitione, non quærit, an pueri damnentur, hoc enim ait se scire, sed causam quærit. Alterum, ac distinctum quæsitum est, an pueri non regenerati includantur in damnatione eorum, qui actu peccarunt, inquit, *cum scriptum sit, qui male egerunt in resurrectionem iudicij, quid hic ergo de illis infantibus, intelligendum est, qui priusquam possent agere bene, vel male sine baptismo, corpore*

A 6   uti ex

exuti sunt, nihil hic de talibus dictum est, per quæ postrema secundæ petitionis verba, insinuat S. Doctor se ulterius dubitare, non de pœna, quam vt certam superius affirmauerat, sed an foret illud pœnæ genus, quo puniuntur adulti, qui male egerunt, subdens rationem dubitandi, quia non de pueris, sed de solis adultis scriptum est, qui male egerunt, ibunt in resurrectionem iudicij. Quare minus solide contra Bellarmini sententiam pronunciauit Henricus, Augustinum, nunquam de pœna puerorum dubitasse.

9 Affero secundo sententiam denegantem paruulis pœnam sensus esse omninò amplectendam, vtpotè rationi, scriptorum auctoritatibus, ac suauissimo diuinæ Prouidentiae regimini maximè consentaneam. Pro hac assertione stant communiter insignes Scholastici, inter quos, Sanctus Bonaventura, Sanctus Thomas, Cardinalis Bellarminus, ac Magistri Parisienses, teste Scoto in 2. dist. 33. quæst. vnica cum alijs, quos infra
ad-

adducam sectione sequenti; unde Cornelius à Lapide in Comment. Apocalypsis cap. 20. versu 15. §. *obijcies*, ait, sententiam; quæ negat Pueris pœnam sensus, esse communem Theologorum, & in Ecclesiasten cap. 4. §. *Tertium axioma*, inquit, *ceteri Scholastici in 2. dist. 33. paruulis tribuunt solam pœnam damni, pœnam vero sensus adimunt*. Accedit Petrus Lombardus cum omni schola Theologorum, qui docent paruulos sine baptismo morientes puniri apud inferos pœna damni, non autem sensus, ac per hoc liberos esse omnino à supplicio ignis corporalis, vt refert Bell. cap. 4. §. *ex hoc loco*.

10 Possẽm vltcrius plura Antiquorum, & celeberrimorum Patrum testimonia proferre, sed mihi instar omnium sit Gregorius Nazianzenus fulgentissimum Ecclesiæ, ac Theologiæ Sydus, Oratione 1. in Sanctum baptisma, vbi distinguens tres gradus non Baptizatorum, quorum vltimus est eorum, qui nec Cœlestis Regni voluptates sentiunt, nec

pœ-

pœnis vllis torquentur, reponit in eo
 Paruulos, qui Baptismo perfusi non
 sunt his verbis, futurum existimo, ut
 primi quidem, tum aliorum scelerum,
 tum etiam Baptismi contempti pœnas
 luant; Alij autem, pœnas quidem, sed
 leuiores pendant, ut qui non tam animi
 prauitate, quam stultitia à Baptismo
 aberrarunt: Postremi denique, nec Cœ-
 lesti gloria, nec supplicijs à iusto Iudice
 afficiantur, ut pote qui, licet Baptismo
 consignati non fuerint, improbitate ta-
 men carent, atque hanc iacturam passi
 potius fuerint, quam fecerint: neque
 enim quisquis dignus supplicio non est,
 protinus honorem quoque meretur,
 quemadmodum, nec quisquis honore di-
 gnus non est, statim etiam pœnam pro-
 meretur. Tentauit Henricus tam
 egregij Doctoris, cui antonomastice
 nomen Theologi inditum fuit, au-
 ctoritatem declinare; sed incassum,
 nam est aperte contraria Textui eius
 expositio, quam affert cap. 3. §. 5.
 versu obijciunt secundo Sanctos Patres,
 comparisonem Nazianzeni in eo
 consistere, quod Pueri, qui nec ex con-
 tem-

temptu, nec ex negligentia sine Baptismo mortui sunt, addici quidem pœnis, sed non ijs, quibus addicuntur, qui per contemptum, vel negligentiam Baptismum omiserunt: est inquam apertè contraria textui, quia Nazianzenus nullo modo comparat gradus pœnæ debitæ adultis contemnentibus baptismum ex negligentia, vel contemptu, cum gradu pœnæ debitæ Pueris non baptizatis citra negligentiam, & contemptum, sed absolutè, & non respectiuè ad alios, negat Pueros pati pœnam sensus: vno verbo: comparat maioritatem vnius pœnæ supra aliam inter solos adultos, supra quos tantummodò cadit culpabilis omiffio Baptismi ex contemptu, vel negligentia, ac stultitia, excludens ab omni pœna Pueros incapaces contemptus, & negligentiae, vt clarè liquet ex ijs verbis textus citati, nempe, postremi denique, nec cœlesti gloria, nec supplicijs à iusto Iudice afficiantur, vbi non minores pœnas, sed nullas, ait, Pueris infligendas; Et ità hunc locum Nazianzeni intellexit Nicetas

tās, inquit, tres gradus existunt, unus eorum, qui supernis delicijs perfruuntur, alter eorum, qui supplicijs æternis excruciantur, medius eorum, qui nec cælestis Regni voluptates sentiunt, nec pœnis ullis torquentur, in quo, & pueruli, qui Baptismo perfusi non sunt.

II Adduxi ex Patribus testimonium solius Gregorij Nazianzeni nunc addam ex Scholasticis testimonium Diui Thomæ in 3. dist. 22. quæst. 2. art. 1. quæstiunc. 2. in corp. ubi distinguens Sanctus Doctor quatuor receptacula animarum existentium in statu termini, sic habet: *Quadruplex est Infernus, unus damnatorum, in quo sunt tenebræ, & quantum ad carentiam diuinæ visionis, & quantum ad carentiam gratiæ cum pœna sensibili, & hic Infernus est locus damnatorum: alius est Infernus supra ipsum, in quo sunt tenebræ propter carentiam diuinæ visionis, & gratiæ, sed quia non est pœna sensus, dicitur Limbus Puerorum: alius supra istum, in quo sunt tenebræ quoad carentiam Di-*

uina visionis, non quantum ad carentiam gratiæ, sed quia est pœna sensus, dicitur Purgatorium; alius denique superior, in quo est tenebra, quoad carentiam visionis Dei, non quoad carentiam gratiæ, sed quia non est pœna sensibilis, dicitur Infernus Sanctorum Patrum, in quem Christus descendit, quantum ad locum ad animas inde educendas, sed non quantum ad tenebrarum experientiam. Rursus 3. par. quæst. 1. art. 4. ad 2. peccato originali in futura retributione, non debetur pœna sensus, & quæst. 52. art. 1. in corp. peccati originalis pœna est mors corporalis, & exclusio à vita gloriæ, ut patet ex his, quæ dicuntur gen. 2. & 3. & notat Caietanus ibidem in comm. & in 4. dist. 6. quæst. 1. art. 1. quæst. 1. in corp. peccato originali non debetur pœna sensibilis inflictæ, & quæst. 24. de ver. art. 12. ad 2. non est possibile, quod aliquis adultus sit in solo originali absque gratia, aliter si contingeret eum sic mori, erit medius inter beatos, & eos, qui pœna sensibili moriuntur. Sentit ergo S. Thomas originali non deberi pœ-

pœnam sensus, aliter eam concederet adulto morienti cum solo originali, nec inferret eum fore medium inter beatos, ac tortos pœna sensibili, quod tamen dicit inconueniens, non quidem pro paruulis, quos ait gaudere de Deo, sed pro adultis, quibus facientibus quod in se est; Deus non denegat gratiam, qua iustificationem obtineant, vt declarat quæst. 7. de malo ar. 10. ad 8. mitto alia loca, nempe in 4. dist. 43. quæst. 1. art. 1. quæst. 2. ad 2. & quæst. 26. de ver. art. 1. ad 11. quia satis abunde sufficiunt, quæ attulimus. Quapropter ignoro, quo fundamento affirmavit Henricus, denegantes pueris pœnam sensus, aduersari Pontificum, ac Patrum decretis, dum tot Sancti, & insignes Ecclesiæ Doctores, Nazianzenus, Ambrosius, Thomas, Bonaventura, & Pontifices infra citandicum denso agmine Theologorum, hanc pœnam denegauerint.

12 Sed ad rationes, & auctoritates scripturæ accedamus. Arguo igitur primo, fundamentum pœnæ sen-

sensibilis Paruulorum desumi solummodo debet ex scriptura, cui inniuntur testimonia Patrum, ac Doctorum, & ex qua eruuntur doctrinae fidei, sed ex locis Scripturae contrarium euincitur, ergo nullum datur fundamentum admittendi in Paruulis poenas sensibiles. Minor probatur; Scriptura tam veteris, quam noui Testamenti, vbicunque loquitur de gehenna, & cruciatibus Inferni, nunquam disiungit inflictionem poenae, & cruciatuum a prauitate operum personalium; reddet unicuique secundum opera sua, item, quantum se glorificauit, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum, & luctum, rursus, retribuet abundanter facientibus superbiam, & iterum, ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad Inferna descendunt, & alibi saepe, contra, vero, nunquam mentionem facit de solo originali, quoties de improborum poenis sermonem habet, ergo Scripturae testimonia ad solos adultos peccatores, non ad Infantes extenduntur. Quod si dicas, non ta-

xari pœnas pro Paruulis in ijs locis, sed in alijs, vbi quicumque est reus, subiicitur pœnæ æternæ. Sed non rectè dicis, quia Scriptura non solum statuit supplicia pro peccatis personalibus, sed etiam adhibet particulas taxatiuas tantum, & quantum, vt colligitur ex verbis Apocalypsis modo citatis, *quantum glorificauit se, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum, & luctum*, at non adhiberet particulas *tantum, & quantum*, si inferenda esset alia pœna respondens originali, ac proinde ex his particulis limitatiuis euidenter inferatur pro solo originali non statui pœnam sensus, & hac de causa Nazianzenus supra relatus intulit, Pueros non esse pœnis afficiendos à iusto Iudice, quia licet Baptismo consignati non fuerint, improbitate tamen carent; addo nunquam Aduersarios adducere posse testimonium Scripturæ, quæ directè, vel indirectè non explicet se loqui de adultis, dum peccatoribus minas intentat.

13 Sed perpendo vltèrius illud

Ioan-

Ioannis Apoc. 20. *Vidi Thronum magnum candidum, & sedentem super eum, & vidi mortuos magnos, & pueros stantes in conspectu Throni, & libri aperti sunt, & alius liber apertus est, qui est vite, & iudicati sunt mortui ex his, quæ scripta erant in libris secundum opera eorum: & postea, iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum; tum sic Apostolus, loquens de Iudicio vniuersali, ait Iudicium ferendum esse de malis operibus scriptis in libris, sed de Pueris, nihil est scriptum, quia nil boni, vel mali gesserant, nec habuerunt opera, ex quibus conficienda est scriptura, ergo sententia damnationis, quæ solummodo cadit ex Apostolo supra iudicandos ex malis eorum operibus, non comprehendit paruulos, & ideo cap. 21. sequenti, enumerans eos, qui missi sunt in stagnum ardens igne, & sulphure, nominat solos adultos, & inquinatos peccatis personalibus: Timidis, inquit, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & Idololatriis, & omnibus mendacibus*

pars illorum erit in stagno ardenti igne, & sulphure, quod est mors secunda. Sed hunc eundem Textum iterum, vrgebo in solutione argumentorum.

14 Arguo secundo alia poena debetur originali, alia verò actuali, sed hæc alietas, ac discrimen in eo consistit, vt illi respondeat carentia solius visionis, ac donorum supernaturalium, & gratuitorum, huic verò poena sensus: ergò, &c. minor probatur ex apertissima definitione Innocentij Tertij in cap. *Maiores de Baptismo* §. sed adhuc queritur, his verbis: *Pœna originalis peccati est carentia visionis Dei, actualis verò pœna peccati est gehennæ perpetuus cruciatus, cui definitioni concinit testimonium Ambrosij in cap. 5. ad Rom. sic scribentis: Est, & alia mors, quæ secunda dicitur (hoc est poena sensus), quam non peccato Adæ patimur, sed eius occasione proprijs peccatis acquiritur, vt optimè confirmat, ac declarat Sanctus Thomas in 2. dist. 33. quæst. 2. art. 1. in corpore his verbis, pœna sensibilis pertinet ad*
id

id, quod personæ proprium est, in eo
 verò, quod spectat ad naturam per ori-
 ginem, pertinet pœna priuationis bo-
 norum gratuitorum, & ideò sicut culpa
 originalis non contrahitur per opera-
 tionem personalem posterì, sed solius
 capitis, ita pœna huic culpæ proportio-
 nata, habetur per solam subtractionem
 donorum supernaturalium, quæ habuif-
 set Adam, si non peccasset, & postea
 sic concludit: & ideo nulla alia pœ-
 na debetur, nisi priuatio visionis, &
 illius finis, ad quem donum subtractum
 ordinabat: & si alia pœna sensibilis pro
 peccato originali post mortem inflige-
 retur, puniretur iste non secundum hoc,
 quod culpam habuit, quia pœna sensi-
 bilis pertinet ad peccatum personale;
 attende ad propositionem exclusi-
 uam, nempe nulla alia pœna debetur
 originali, nisi priuatio visionis, & il-
 lius finis, ad quem donum subtractum
 ordinabat. Et quæst. 5. de malo art.
 2. in c. pœna proportionatur culpæ,
 & ideo peccato actuali mortali, in
 quo inuenitur auersio ab incomutabili
 bono, & conuersio ad bonum commu-

tabile, debetur & pœna damni, scilicet
 carentia visionis diuine respondens
 auersioni, & pœna sensus respondens
 conuersioni, sed in peccato originali
 non est conuersio, sed sola auersio, aut
 aliquid auersioni respondens, scili-
 cet destitutio animæ à iustitia originali,
 ideo originali non debetur pœna sensus,
 sed sola pœna damni, scilicet carentia
 solius visionis diuine, & in fine sic
 concludit, paruulo defuncto cum origi-
 nali, non debetur pœna sensus, sed solum
 damni, quia non est idoneus perducendi
 ad visionem diuinam, propter priuatio-
 nem originalis iustitiæ.

15 Hoc idem discrimen sic lu-
 culenter deduco ex Christi senten-
 tia Marci ultimo, salus promittitur à
 Christo homini fideli, & baptizato,
 qui crediderit, & baptizatus fuerit sal-
 uus erit, condemnatio autem soli in-
 credulo, non verò non baptizato,
 qui verò non crediderit, condemnabitur,
 ergò omissio baptismi disiuncta ab
 incredulitate, & peccato personali,
 non trahit de se damnationem, quam
 si traheret, subderet Christus, qui
 non

non baptizatus fuerit, condemnabitur, vnde cum hoc retineat, sequitur omissionem baptismi non esse de se connexam cum damnatione, ideòque non baptizatis præcisè ob solam carentiam baptismi imponitur solummodo à Christo in pœnam, carentia ingressus in regnum Cœlorum, non tortura Inferni, nisi quis, inquit Ioannis 3. *renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non introibit in Regnum Cœlorum*, quapropter rectè Naxianzenus exemit Paruulos à pœna sensus, quia licet baptismo consignati non fuerint, improbitate tamen caruerunt.

16. Arguo tertio omnes damnati ex communi sensu Ecclesiæ, habent physicam, vel saltem moralem necessitatem odio habendi perpetuo suum Creatorem, eumque blasphemandi, ac laceffendi, siquidem in eo pœnarum, & cruciatuum carcere, absunt Dei laudes, & amor Creatoris, & nil aliud resonat, quam gemitus, & clamores contra Dominum, sed Pueri ex S. Thoma, non

B

ha-

habent actus deordinatos, Deumque amant, laudant, ac de eo gaudent, ergo non sunt, nec torquentur in Inferno, alioquin in eo existerent duæ damnatorum classes, quorum aliqui, nempe Pueri, Deum diligere, & commendare, alij contra odio intenso illum auersarentur, ac maledictis conscinderent, quæ mixtio est planè monstruosa, non minus ac foret in Paradiso, si eorum aliqui contemnerent, alij verò amplecterentur summum bonum, aliqui essent tristes, & alij gaudentes, contra sensum fidelium, & Patrum, qui nullam agnoscunt in Cælesti Hierosolima tristitiam, ac deordinationem, iuxta illud *absterget Deus omnem lacrimam ab oculis Sanctorum, & non erit amplius, neque luctus, neque clamor, nullum verò gaudium, & ordinem in Inferno, ubi, inquit Ecclesia, nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.*

17 Arguo quarto Florentinum in litteris vnionis, ac Tridentinum sess. 5. decernunt animas cum mortali

tali, vel originali decedentes statim descendere ad Infernum disparibus pœnis puniendas, hæc autem disparitas importat in pueris carentiam pœnæ sensibilis, nam si pœnarum inæqualitas in eo consisteret, quod mitius punirentur pœna ignis, utique pœnæ disparitas non esset ad rem, dum hoc idem assertum verificaretur de omnibus peccatoribus inæquali peccatorum pondere grauatis, de quibus non loquitur Concilium.

18 Arguo quinto damnati velent potius non esse, quam esse in tormentis, *desiderabunt*, inquit Scriptura, *mortem*, & *mors fugiet ab eis*, sed de pueris non legitur, quod velint non esse, sed potius præsupponitur, quod malint esse, ergò non viuunt in supplicijs damnatorum, aliter mallent non esse, ne viuerent in supplicijs; minor assertur, & explicatur à Cornelio à Lapide in Ecclesiasten cap. 4. vbi assignans discrimen inter adultos peccatores, ac pueros existentes cum originali,

docet primo §. secundum esto, per hæc verba, *Melius est non esse, quam damnari, & cruciari in Inferno, & ideo communis damnatorum in die Iudicij vox est, & lamentatio, ut dicant montibus, cadite super nos, & collibus operite nos Apoc. 6. & docet disertè Christus loquens de Iuda traditore, bonum, idest melius, & utilius illi esset, si natus non fuisset, & §. tertium axioma, contrarium asserens de pueris, sic loquitur, tertium axioma; animæ puerorum, qui mortui sunt in peccato originali, deguntque in limbo, malunt esse, quam non esse, quia peccatum non est actus illarum proprius, nec ex actu proprio, sed alieno Adami Protoplasti contractum, & ideo Sanctus Thom. 1.2. quest. 83. art. 1. ad 5. melius est esse animæ in peccato originali secundum naturam, quam nullo modo esse, præsertim, cum possit per gratiam, damnationem euadere. Quo loquendi modo non est alienus S. Augustinus lib. 5. contra Iulianum cap. 8. inquit, non dico paruulos tanta pœna esse plerendos, ut eos non nasci potius expedire-*

di-

diret, vt notat Bell citatus lib.6. de
 statu peccati c.4. Urgeo validissime:
 Iob cap. 3. optabat se mortuum fuif-
 se in vtero Matris, vel statim post
 egressum, quare non, inquit, in vulua
 mortuus sum, egressus ex vtero non
 statim perij, idque non ex alia cau-
 sa, nisi, vt præsentis vitæ mise-
 rias euaderet, vt patet ex verbis pro-
 ximè sequentibus, nunc enim dor-
 miens silerem, & somno meo requie-
 scerem; quod si post mortem in vte-
 ro, vel statim extra vterum, adhuc
 æternis gehennæ pœnis fuisset pu-
 niendus, stultè optasset decessum
 ex hac vita, cuius pœnæ sunt lon-
 gè mitiores, quam alterius vitæ,
 quandoquidem illæ sunt temporales,
 hæ verò æternæ.

19 Arguo sexto: damnati susti-
 nentes pœnam sensus, sunt in Infer-
 no, ergo si pueris deberetur pœna
 sensus, existerent nunc in Inferno,
 quia, cui debitus est pœnarum locus,
 illuc statim transmittitur post mor-
 tē, sicuti cui est debita æternitas vitæ,
 illico euolat in paradisum, si ergo

nunc non sunt in inferno, sed in alio loco distincto, qui appellatur limbus puerorum, non est illis debita poena inferni.

20 Arguo septimo pueri, imo & adulti non debent retractare, aut agere poenitentiam de originali, quemadmodum debent de peccatis actualibus, ergo poena sensus non est debita originali consequentia: patet; nam si utrique peccato deberetur poena sensus, nulla esset ratio, cur de utraque non agerent poenitentiam in hac vita, ne soluerent in alia, ubi poenae sunt acerbiores, & diuturniores, cur Parochi non suaderent alijs, ut assumerent poenas voluntarias ad satisfaciendum Deo pro poena sensus debita tam originali, quam actuali; quod si hoc non suadent, evidens est, illi tantum peccato esse debitam poenam sensus, cui est debita poenitentia, & è contra illi non esse debitam poenitentiam, cui non est debita poena sensus, & hac ratione usus est S. Thomas ad probandum de originali non esse

esse propriè pœnitentiam, quæ in suo conceptu includit pœnam sensus indebitam originali, vt habet in 4.d. 16. quæst. 1. art. 2. quæst. 2. in corp. his verbis. *pœnitentia propriè importat dolorem de peccato commisso, & sic nullo modo potest esse de originali, quod non est commissum, nec debet esse confessio, qua non est, nisi factorum, nec satisfactio, quia pro peccato originali non debetur nisi pœna damni, pœnitentia autem importat pœnam sensus; ob idque pœna inferni solummodo imponitur adultis migrantibus sine pœnitentia de peccato actuali* Lucæ 13. *Nisi pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis; non baptizatis vero migrantibus cum solo originali, sola carentia ingressus in Cælum; Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non introibit in regnum Cælorum.* Dixi propriè, nam si pœnitentia largè sumatur pro displicentia mali præteriti, recte subdit S. Thomas citatus posse dari de originali, quia ex hoc ipso quod placet aliquid, displicet

ei, quod ad illud prestitit impedimentum, peccatum autem originale fuit impedimentum gloriæ, ad quam quilibet desiderio tendere debet.

21 Dices cum Henrico cap. 3. §. 5. versu obijciunt sexto; non imponi pœnitentiam, quia cum miseriæ huius vitæ sint effectus peccati originalis, cur nova pœna imponeretur cum innumera pro eodem nobis subeunda sint. Sed hæc solutio posset admitti, si ultra illas pœnalitates, non restaret alia soluenda in alia vita, at dum restat, vtilius est illam hic potius, quam post mortem soluere. Cæterum eadem solutio militat contra peccatum actuale, cui adhuc iniungitur pœnitentia, quamuis plures ex eo consurgant pœnæ, quæ à Patribus dicuntur comites peccati. Melius fortasse dicet aliquis adultum non teneri ad pœnitentiam pro originali, quia supponitur illi remissa integra pœna: sed si melius, non tamen sufficienter, quia licet adultus habens solum originale iustificetur per quemlibet quamuis remissum actum

actum charitatis, seu dilectionis perfectæ sine baptismo in re suscepto, non ideo tenetur agere pœnitentiam pro solutione pœnæ sensibilis, quam solueret, sicuti soluit pro actualibus, si crederet pro vtrisque esse satisfaciendum.

22 Arguo octauo ratione à priori desumpta ex doctrina Diui Thomæ. Pueri ex demerito primi parentis priuantur tantummodo bonis gratuitis, ad quorum affecutionem destinabantur per futuram, ac perseverantem obedientiam capitis, ergo non puniuntur pœna sensus, ad quam non sunt destinati independenter à transgressione personali, vt habet Sanctus Thomas supra laudatus in 2. dist. 33. quæst. 2. art. 1. in corp. *pœna culpæ originali proportionata habetur per solam subtractionem donorum supernaturalium, quæ habuisset Adam, si non peccasset, & ideò nulla alia pœna debetur, nisi priuatio visionis, & illius finis, ad quem donum subtractum ordinabat.* Et Lessius lib. 13. de perfect. diuin. num. 144.

Et si peccatum originis reddit pueros indignos gloria cælesti, non tamen gloria; & donis inferioribus ad conditionem naturæ pertinentibus, neque enim per originale meriti sunt priuari donis naturalibus, sed solis gratuitis. Hinc naturalia remanserunt integra in homine cum ea proportione, quæ remanserunt in Angelis. Ob idque Catharinus opusc. de Pueris, docet pœnam puerorum ob defectum primi Parentis, non esse passionem, sed priuationem illius, ad quod natura erat eleuata, cum hæc sola priuatio bonorum gratuitorum ex demerito capitis in ipsos transfuso, sit conformis recto iustitiæ ordini, vnde vti videmus filios rebellium priuari sola hæreditate paterna, & bonis, quæ à Patre poterant in illos deriuare, non autem bonis, quæ sibi à natura debentur, nisi proprio demerito ijs reddantur indigni, ita peccante primo parente, puniendi sunt pueri subtractione bonorum, quæ transferenda erant in filios per obedientiam Adami, non verò aliorum, quæ

quæ unicuique naturæ sunt propria. quapropter recte S. Thom. quæst. 5. de malo art. 2. ad 5. docet Iustitiam diuinam non taxare pueris pœnam sensus his verbis : *in statu futurae vite, ignis & alia actiua non agunt in animas, & in corpora hominum secundum necessitatem naturæ, sed ordinem diuinæ Iustitiæ, quia ille status est recipiendi pro meritis, unde cum diuina iustitia non exigat, quod pueris decedentibus cum solo originali pœna sensus debeatur, nil ab huiusmodi actiuis patiuntur.*

23 Dices, pueri ante baptismum sunt deteriores, quam pueri Innocentes in statu puræ naturæ, ergo non carent solis gratuitis, quibus isti caruissent. Respondeo cum S. Thoma quæst. 5. de malo art. 1. ad 15. *homo in solis naturalibus constitutus careret quidem visione diuina, si sic decederet, sed tamen non competeret ei debitum non habendi, aliud est enim non debere habere, quod non habet rationem pœnæ, sed defectus tantum, & aliud debere non habere : quod habet ratio-*

B 6 nem

nem pœne. Vno verbo: carentia supernaturalium donorum non est pœnalis homini in pura natura, quia non habet debitum non habendi talia dona, at homini habenti debitum ea non habendi dicitur pœnalis carentia talium donorum, & ideo habet aliquid plus, nempe debitum non habendi.

24 Postremò miror quomodo Henricus absolutè afferat mitissimas fore in inferno puerorum pœnas, siquidem pœna, quæ æterna est, nec mitissima, nec mitis dici possit, cum à sola perpetuitate defumatur simpliciter, & absolute magnitudo, tam calamitatis, quam felicitatis in altera vita, ideoque intolerabilis æstimatur pœna exigua æterna in Inferno, non tamen temporalis gravissima in Purgatorio, & similiter minus æstimatur intuitio Dei instantanea, magis verò felicitas æterna naturalis, vndè cum non minus his pueris, quam adultis damnatis obijci possit illud Isaïæ 33. *quis habitare poterit ex vobis cum igne devorante, aut ar-*
do-

doribus sempiternis, utique in utrifque est maxima miseria, & acerbissimus cruciatus, consistens in hac ardoris ignei sempiternitate, quemadmodum in sempiterna Dei visione, ac fruitione consistit maxima beatorum felicitas, in quocunque tandem gradu, ac mensura habeatur.

25 Dices, nec posse in nostra sententia dici mitem pœnam paruulorum, quia pœna damni priuans bono summo, & increato, est longè maior pœna sensibili priuante bono creato. Respondeo primo plus est pati pœnam damni, & sensus, quam solius damni. Respondeo secundo si comparentur inter se pœna damni, & sensibilis, illa in vno sensu est grauior, in alio vero est minus grauis, vt docet S. Thomas quæst. 5. de malo art. 1. ad 3. his verbis; *grauitas pœnæ potest attendi dupliciter, vno modo ex parte boni, quod priuatur per malum pœna, & sic carentia visionis, & fruitionis Dei est grauissima pœnarum; alio modo per comparationem ad eum,*

qui

qui punitur; & sic tanto est grauior pœna, quanto id quod subtrahitur, est magis proprium, & connaturale ei, cui subtrahitur, sicut magis diceremus puniri hominem, si auferretur ei patrimonium suum, quam si impediretur, ne perueniret ad regnum, quod ei non debetur, & hoc modo dicitur esse mitissima omnium pœnarum, sola carentia visionis diuinæ, quæ est quoddam bonum, omnino supernaturale.

Refelluntur argumenta Henrici deprompta ex auctoritatibus Scripturæ, & Patrum, præsertim Augustini.

26 **O**bjicit primò ex Augustino lib. 3. operis imperfecti cap. 200. non est falsa Christi sententia, Marc. ultimo, qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit, qui uerò non crediderit, condemnabitur, ergo puer, qui non credidit, nec baptizatus fuit, puniendus est cum damnatis. Respondeo ex eo loco oppositum euidenter inferri, tum quia Christus non